

XVII. PHẨM THÍ DỤ

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu vì việc trọng đại nên xuất hiện ở thế gian, vì việc không thể nghĩ bàn nên xuất hiện ở thế gian, vì việc không thể cân lường nên xuất hiện ở thế gian, vì việc không số lượng nên xuất hiện ở thế gian, vì việc không gì sánh bằng nên xuất hiện ở thế gian?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu hay thành tựu sáu pháp Ba-la-mật-đa. Thường thành tựu pháp nội Không cho đến pháp vô tính tự tính Không. Thường thành tựu chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì. Thường thành tựu Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo. Thường thành tựu bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc. Thường thành tựu bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo. Thường thành tựu tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biên xứ. Thường thành tựu pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện. Thường thành tựu Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa. Thường thành tựu Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Thường thành tựu tất cả pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa. Thường thành tựu năm loại mắt, sáu phép thần thông. Thường thành tựu mười lực Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Thường thành tựu đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Thường thành tựu ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp. Thường thành tựu pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả. Thường thành tựu quả Dự lưu cho đến Độc giác Bồ-đề. Thường thành tựu tất cả hạnh Đại Bồ-tát, quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật. Thường thành tựu trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Thiện Hiện nên biết! Như vị đại vương đã được quán đỉnh thuộc dòng Sát-đế-lợi có oai đức tự tại, chinh phục tất cả rồi giao phó việc nước cho các đại thần, khoan tay ngồi nghỉ, an ổn hưởng lạc. Như Lai cũng vậy, là đáng đại Pháp vương oai đức tự tại, chinh phục tất cả. Ngài đem pháp Thanh văn, hoặc pháp Độc giác, hoặc pháp Bồ-tát, hoặc pháp Như Lai giao phó tất cả cho Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu. Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu đủ khả năng thành tựu tất cả sự nghiệp. Thế nên, Thiện Hiện! Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu vì việc

trọng đại nên xuất hiện ở thế gian. Nói rộng cho đến vì việc không gì sánh bằng nên xuất hiện ở thế gian.

Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu không chấp, không thủ đối với sắc nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc; không chấp, không thủ đối với thọ, tưởng, hành, thức nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc. Nói rộng cho đến không chấp, không thủ đối với trí nhất thiết nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc; không chấp, không thủ đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc. Không chấp, không thủ đối với quả Dự lưu nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc. Nói rộng cho đến không chấp, không thủ đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Vì sao Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này không chấp, thủ sắc cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật nên xuất hiện ở thế gian để thành tựu mọi việc?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Theo ông thấy sắc cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật có thể chấp thủ không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không! Bạch Thiện Thệ! Không!

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Lành thay! Lành thay! Ta cũng không thấy sắc cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật để chấp thủ. Do không thấy nên không thủ. Do không thủ nên không chấp. Do nhân duyên này nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu không chấp, không thủ sắc cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật.

Thiện Hiện nên biết! Ta cũng không thấy Phật tánh, Như Lai tánh, tự nhiên giác tánh, trí nhất thiết tánh của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác có thể chấp thủ. Do không thấy nên không thủ. Do không thủ nên không chấp. Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu cũng lại như vậy chẳng thấy có Phật tánh, Như Lai tánh, tự nhiên giác tánh, trí nhất thiết tánh của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác để chấp thủ. Do nhân duyên chẳng chấp thủ này nên, Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, không chấp thủ sắc, thọ, tưởng, hành, thức, nói rộng cho đến Phật tánh, Như Lai tánh, tự nhiên giác tánh, trí nhất thiết tánh của tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Bấy giờ, các Thiên tử ở cõi Dục, cõi Sắc đồng bạch Phật:

- Bát-nhã ba-la-mật-đa này rất là thâm thâm, khó thấy, khó hiểu, không thể suy nghĩ, vượt khỏi cảnh giới suy nghĩ, bậc tịch tĩnh, bậc vi diệu, bậc biết đúng, bậc sâu xa, bậc cực kỳ thông minh trí tuệ mới có thể hiểu nổi. Những hữu tình nào tin hiểu sâu xa đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, phải biết kẻ ấy đã từng cúng dường hàng trăm ngàn chư Phật trong quá khứ, ở chỗ chư Phật phát thệ nguyện rộng lớn, gieo trồng nhiều căn lành, thân cận bạn lành, đã được vô lượng bạn lành hộ trì, mới có thể tin hiểu Bát-nhã ba-la-mật-đa như vậy. Nếu được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa như vậy hết lòng tin hiểu, phải biết vị ấy là Đại Bồ-tát, chắc chắn sẽ chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Giả như các loại hữu tình ba ngàn đại thiên thế giới, tất cả sẽ đạt được tùy tín hành, tùy pháp hành, Đệ bát, Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác. Tất cả họ đều thành tựu hoặc trí, hoặc đoạn, nhưng chẳng bằng có người một ngày chấp nhận vui vẻ tư duy, dẫn đo, quán sát Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu. Người đó đã thành tựu pháp nhẫn đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, hơn hẳn bậc trí, đoạn kia vô lượng, vô biên. Vì sao? Vì những bậc đạt tùy tín hành v.v... hay trí hay đoạn đều đạt được Vô sanh pháp nhẫn nhưng chỉ là phần nhỏ so với pháp nhẫn của Đại Bồ-tát.

Phật dạy các Thiên tử:

- Lành thay! Lành thay! Như các ông đã nói. Thiên tử nên biết! Nếu các thiện nam, thiện nữ v.v... lắng nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa trong chốc lát, nghe rồi tin hiểu, biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, giảng nói. Các thiện nam, thiện nữ v.v... ấy sẽ mau ra khỏi sanh tử, sớm chứng Niết-bàn, hơn hẳn hạng người vì cầu Thanh văn, Độc giác thừa mà xa lìa Bát-nhã ba-la-mật-đa, học các kinh điển khác, hoặc trải qua một kiếp, hoặc hơn một kiếp. Vì sao? Vì trong kinh Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này bao quát tất cả những pháp vi diệu tối thắng. Những bậc tùy tín hành, tùy pháp hành v.v... đều nên phải tinh tấn tu tập kinh này, để sự nghiệp đã tạo mau được rốt ráo theo chỗ nguyện cầu. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều dựa vào sự học này đã, đang, sẽ chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Khi ấy, các Thiên tử đồng thanh bạch Phật:

- Bát-nhã ba-la-mật-đa này là đại Ba-la-mật-đa, là Ba-la-mật-đa không thể nghĩ bàn, là Ba-la-mật-đa không thể cân lường, là Ba-la-mật-đa không số lượng, là Ba-la-mật-đa không gì sánh bằng. Bậc tùy tín hành cho đến bậc Độc giác đều tinh tấn tu học pháp này mà mau chứng Niết-bàn. Tất cả chúng Đại Bồ-tát đều tinh tấn tu tập trong đây

mà mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Tuy các Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát đều nương vào pháp học này và mỗi mỗi đều đạt đến cứu cánh nhưng Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu vẫn không tăng, không giảm.

Sau khi nói lời này rồi, các Thiên tử vui mừng hơn hở, đánh lễ chân Phật, đi nhiều bên phải đức Phật ba vòng rồi lui về cung. Đi cách hội chưa bao xa, thấy đều biến mất, mỗi vị đều trở về bản cung.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Những Đại Bồ-tát nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa mà tin hiểu sâu xa là từ đâu sanh về đây?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa mà tin hiểu sâu xa, chẳng chìm, chẳng đắm, chẳng mê, chẳng hoảng hốt, không phân vân, không e sợ, chẳng chấp thủ, vui mừng lãnh thọ, cúng dường, cung kính, thường theo Pháp sư thưa hỏi nghĩa lý, khi đi đứng, lúc ngồi nằm, không lúc nào rời bỏ. Như bê con mới sanh không lìa mẹ. Cho đến chưa đạt được nghĩa lý tinh tường rốt ráo của Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, thường giảng thuyết cho người, quyết không lìa kinh Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm và vị Pháp sư thuyết pháp.

Thiện Hiện nên biết! Đại Bồ-tát này vốn từ loài người, sau khi qua đời sanh đến cõi này. Vì sao? Vì đời trước Đại Bồ-tát này đã nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu. Nghe rồi thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, diễn thuyết, biên chép, trang nghiêm, cúng dường, cung kính, tôn trọng, ngợi khen. Do thiện căn này được xa lìa tám nạn, qua đời từ cõi người sanh lại trong cõi người, vừa nghe kinh này liền tin hiểu sâu xa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Nếu có Đại Bồ-tát thành tựu công đức thù thắng như vậy, cúng dường thờ phụng chư Phật ở phương khác rồi, qua đời từ cõi ấy sẽ sanh đến cõi này, được nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu mà tin hiểu sâu xa, biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, giảng nói, cúng dường, cung kính không lười mỏi chẳng?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát thành tựu công đức thù thắng như vậy, cúng dường thờ phụng chư Phật ở phương khác, qua đời từ phương khác được sanh về cõi này, được nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu mà tin hiểu sâu xa biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, giảng nói, cúng dường, cung kính tâm không lười mỏi. Vì sao? Vì trước kia Đại Bồ-tát này từ chỗ vô lượng chư Phật ở phương khác,

được nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu mà tin hiểu sâu xa, biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, giảng nói, cúng dường, cung kính tâm không lười mỗi. Nhờ thiện căn này nên qua đời từ cõi này sẽ được nghe kinh này và tin hiểu sâu xa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có Đại Bồ-tát thuộc Thiên chúng ở trời Đố-sử-đa qua đời sanh vào trong loài người. Họ cũng thành tựu công đức như thế. Vì sao? Vì đời trước Đại Bồ-tát này đã ở cõi trời Đố-sử-đa, chỗ của Từ Thị Đại Bồ-tát, thưa hỏi nghĩa lý sâu xa của Bát-nhã ba-la-mật-đa. Do thiện căn này qua đời ở cõi kia sanh vào loài người, được nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa, tin hiểu sâu xa, biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, giảng nói, cúng dường, cung kính tâm không lười mỗi.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, đời trước tuy được nghe Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa. Hoặc nghe pháp nội Không cho đến pháp vô tính tự tính Không. Hoặc nghe chơn như cho đến cảnh giới bất tư nghì. Hoặc nghe Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo. Hoặc nghe bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc. Hoặc nghe bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo. Hoặc nghe tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ. Hoặc nghe pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện. Hoặc nghe Tịnh quán địa cho đến Như Lai địa. Hoặc nghe Cực hỷ địa cho đến Pháp vân địa. Hoặc nghe tất cả pháp môn Đà-la-ni, pháp môn Tam-ma-địa. Hoặc nghe năm loại mắt, sáu phép thần thông. Hoặc nghe mười lực Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Hoặc nghe đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Hoặc nghe ba mươi hai tướng Đại sĩ, tám mươi vẻ đẹp. Hoặc nghe pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả. Hoặc nghe tất cả hạnh Đại Bồ-tát và quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật. Hoặc nghe trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng mà chẳng thưa hỏi nghĩa lý sâu xa. Nay được sanh trong loài người, tuy được nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu nhưng tâm họ mê muội, do dự, khiếp nhược, hoặc hiểu khác đi, khó khai ngộ được.

Lại nữa, Thiện Hiện! Có những thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa. Kiếp trước tuy được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa và đã từng thưa hỏi nghĩa lý thâm sâu, hoặc một ngày cho đến mười ngày nhưng không tinh tấn tu hành theo sự thuyết giảng. Nay sanh trong loài người được nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu này, nếu qua một ngày cho đến mười ngày, mà tâm vững chắc, thì không gì hoại được. Nếu lìa bỏ những điều được nghe từ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, thì tâm sanh do dự, bèn lui mất. Vì sao? Vì những thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa

này, bởi kiếp trước được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa, tuy cũng thỉnh hỏi nghĩa lý thâm sâu nhưng không tinh tấn tu hành như sự thuyết giảng. Ngay đời này gặp bạn lành ân cần nhắc nhở, liền ưa nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu. Nếu không gặp bạn lành ân cần khuyên nhủ thì chẳng ưa lãnh thọ kinh này. Đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa những người này khi thì ưa nghe, khi thì chẳng muốn nghe thọ, hoặc khi thì vững vàng, hoặc khi lui mất. Tâm họ lúc khinh lúc động, tiến thối bất thường. Như cành bông vải theo gió lay chuyển. Phải biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này, khi hướng đến Đại thừa chưa bao lâu, chưa gần gũi nhiều thiện tri thức chơn chánh, chưa cúng dường nhiều chư Phật Thế Tôn, chưa từng thọ trì, đọc tụng, biên chép, tư duy, giảng thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, chưa từng siêng năng tu học Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Nên biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này mới hướng tới Đại thừa, nên ít kính tin ưa thích đối với pháp Đại thừa. Vì chưa có khả năng biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy vì người thuyết giảng Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa, nếu không biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, vì người thuyết giảng Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, hoặc không thể đem Bát-nhã thâm sâu xa cho đến bố thí Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng giáo hóa hữu tình, thì các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này chẳng được sự hộ niệm của Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này không thể tùy thuận tu hành Bát-nhã cho đến bố thí Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Do nhân duyên này nên rơi vào hàng Thanh văn hoặc bậc Độc giác. Vì sao? Vì các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này không thể biên chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, vì người thuyết giảng Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cũng không thể đem Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng nhiếp thọ hữu tình, không thể tùy thuận tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Không được Bát-nhã ba-la-mật-đa nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng hộ niệm. Do đó nên rơi vào hàng Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Thiện Hiện nên biết! Như đi giữa biển cả mà thuyền bị vỡ. Nếu những người trên thuyền không nín lấy cây, hoặc phao nổi, tấm ván hay vin vào những tử thi làm chỗ nương tựa, thì nhất định những người ấy sẽ chết chìm, chẳng đến bờ được. Nếu vin lấy đồ vật bằng gỗ, phao nổi, tấm ván, tử thi làm chỗ nương tựa, nên biết những người

này chắc chắn không chết chìm, được an ổn vào đến bờ, không tổn, không hại, được hạnh phúc an vui.

Này Thiện Hiện! Như vậy, các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa, tuy thành tựu phần nhỏ sự kính tin ưa thích Đại thừa, nếu chẳng biên chép, thọ trì, đọc tụng, tư duy tu tập, vì người thuyết giảng Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nói rộng cho đến kinh điển tương ưng trí nhất thiết tướng làm chỗ nương tựa, thì phải biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này sẽ bị suy bại giữa đường, không chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lui vào hàng Thanh văn và bậc Độc giác. Nếu các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này thành tựu trọn vẹn sự kính tin ưa thích Đại thừa, lại hay biên chép, thọ trì, đọc tụng, tư duy tu tập, vì người thuyết giảng Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nói rộng cho đến kinh điển tương ưng trí nhất thiết tướng làm chỗ nương tựa, thì phải biết chắc chắn các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này không bị rơi vào hàng Thanh văn hoặc bậc Độc giác ở giữa đường, chắc chắn chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như người muốn qua đồng hoang hiểm ác, nếu không chuẩn bị lương thực và khí cụ thì không thể đến được nơi an lạc, ở giữa đường sẽ gặp khó khăn mất mạng. Này Thiện Hiện! Như vậy, đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nếu các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này có lòng tin, có an nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn, nếu không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì phải biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này sẽ suy bại giữa đường, không chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lui vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác.

Thiện Hiện nên biết! Như người muốn qua đồng hoang nguy hiểm, nếu biết chuẩn bị lương thực và khí cụ thì chắc chắn sẽ đến được nơi an toàn, giữa đường không gặp nguy hiểm mất mạng. Này Thiện Hiện! Như vậy, đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nếu các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa có lòng tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn, lại thường hộ trì Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì phải biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này sẽ không suy bại giữa đường, vượt qua địa vị Thanh văn hoặc bậc Độc giác, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như có thiện nam tử hoặc các thiện nữ mang bình bằng đất chưa nung đến sông hoặc ao, hoặc giếng, hoặc

suối, hoặc rãnh lấy nước, phải biết bình này sẽ rã nát. Vì sao? Vì bình này chưa nung chín, không thể chứa nước được, rót cuộc cũng trở về với đất. Nay Thiện Hiện! Như vậy, đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nếu thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, có lòng tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn mà không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, nên biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này sẽ suy bại giữa đường, chẳng chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lại lui vào hàng Thanh văn hoặc bậc Độc giác.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như có thiện nam tử hoặc các thiện nữ cầm bình đã nung chín đến sông hoặc ao, hoặc giếng, hoặc suối, hoặc rãnh lấy nước, nên biết bình chắc chắn không bị rã nát. Vì sao? Vì bình này đã nung chín, có thể chứa nước được lâu bền. Nay Thiện Hiện! Như vậy, nếu các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, có lòng tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Lại có thể nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, nên biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này thường được chư Phật và các Bồ-tát nhiếp thọ, hộ niệm, chắc chắn không bị thất bại giữa đường mà còn vượt qua địa vị Thanh văn và bậc Độc giác để thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như có người buôn không có trí thông minh. Ở trên bờ, thuyền chưa sửa xong bèn mang hàng hóa chất đầy thuyền, đẩy thuyền xuống nước, vội vã khởi hành. Nên biết thuyền đó sẽ hư chìm giữa dòng; người, thuyền và hàng hóa mỗi thứ mỗi nơi. Người buôn không trí khôn này chết mất thân mạng, hao tổn của cải.

Nay Thiện Hiện! Như vậy, nếu có thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề nhưng không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, nên biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa như thế sẽ thất bại giữa đường, chết mất thân mạng, hao mất của cải. Chết thân mạng là rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, mất của cải là mất quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện nên biết! Như có người buôn có trí khôn, trước hết lo sửa thuyền, bè khi trên cạn rồi đẩy xuống nước, xét thấy không lỗ thủng mới chất hàng hóa lên thuyền mà xuất hành. Phải biết thuyền này chắc chắn không hư chìm, người vật an ổn, đến nơi đến chốn. Nay Thiện Hiện! Như vậy, nếu các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lại thường nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì phải biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa như thế, thường được chư Phật và các Bồ-tát hộ trì, hộ niệm, giữa đường không thất bại, vượt qua địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ví như có người một trăm hai mươi tuổi, già nua lụm khụm, lại thêm nhiều bệnh như bệnh gió, bệnh nóng, bệnh đàm, hoặc nhiều loại bệnh khác xen tạp. Ý ông thế nào? Người già bệnh này có thể tự dậy khỏi giường không?

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Giả sử người này có người dìu đỡ đứng dậy cũng không đủ sức đi được một Câu-lô-xá, hoặc hai Câu-lô-xá, ba Câu-lô-xá. Vì sao? Vì quá già lại lắm bệnh. Cũng vậy, Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa tuy có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thắng ý, có sự ham muốn, có thắng giải, có xả, có tinh tấn đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nhưng nếu không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì phải biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này sẽ thất bại giữa đường, chẳng chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lại lui vào hàng Thanh văn và bậc Độc giác. Vì sao? Vì không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng nên chư Phật và Bồ-tát không hộ niệm.

Thiện Hiện nên biết! Ví như có người một trăm hai mươi tuổi, già nua lụm khụm, lại thêm nhiều bệnh như bệnh gió, bệnh nóng, bệnh đàm, hoặc nhiều loại bệnh khác xen tạp. Từ giường, người già bệnh này muốn dậy và đến chỗ khác mà không thể tự đi được. Có hai người khỏe mạnh dìu hai bên, nâng từ từ đỡ người bệnh đứng dậy, nói với

người ấy: Chẳng có gì khó cả, cụ muốn đi đâu, hai chúng tôi sẽ đưa đi đến nơi, chúng tôi chẳng bỏ cụ đâu, chắc chắn sẽ tới được chỗ ấy một cách an ổn, không tổn hại gì. Nay Thiện Hiện! Như vậy, Có thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, nếu có lòng tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có vui thẳng ý, có sự ham muốn, có thẳng giải, có xả, có tinh tấn đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Lại thường nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, thì nên biết các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa này chắc chắn không thất bại giữa đường, vượt qua địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, thành thực hữu tình, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì sao? Vì thường nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, nên chư Phật và Bồ-tát cùng nhau hộ niệm.

Bấy giờ, Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Vì sao các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa, do không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng, nên rơi trở lại địa vị Thanh văn hoặc bậc Độc giác, chẳng chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Lành thay! Lành thay! Nay ông đã hỏi Như Lai yếu nghĩa này thì hãy lắng nghe kỹ, Ta sẽ vì ông mà nói: Có các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, ngay từ lúc mới phát tâm đã chấp ngã và ngã sở trong khi tu hành bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa. Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này nghĩ như vậy: Ta thường hành thí, ta thí vật này, người kia nhận vật của ta thí. Khi tu tịnh giới nghĩ như vậy: Ta thường trì giới, ta trì giới này, ta đủ giới này. Khi tu an nhẫn lại nghĩ như vậy: Ta thường tu nhẫn, ta nhẫn với đối tượng, ta đầy đủ nhẫn này. Khi tu tinh tấn nghĩ như vậy: Ta thường tinh tấn, ta vì sự tinh tấn này, ta đầy đủ sự tinh tấn này. Khi tu tịnh lự nghĩ như vậy: Ta thường tu định, ta vì tu định này, ta đầy đủ định này. Khi tu Bát-nhã nghĩ như vậy: Ta thường tu tuệ, ta vì tu tuệ, ta đầy đủ tuệ này.

Lại nữa, Thiện Hiện! Khi tu bố thí, Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này chấp có bố thí này, chấp do bố thí, chấp bố thí là ngã sở. Khi tu tịnh giới, chấp có tịnh giới này, chấp do tịnh giới, chấp tịnh giới là ngã sở. Khi tu an nhẫn, chấp có an nhẫn này, chấp do an nhẫn, chấp an nhẫn là ngã sở. Khi tu tinh tấn, chấp có tinh tấn này, chấp do tinh tấn, chấp tinh tấn là ngã sở. Khi tu tịnh lự, chấp có tịnh lự này, chấp do tịnh lự, chấp tịnh lự là ngã sở. Khi tu Bát-nhã, chấp có Bát-

nhã này, chấp do Bát-nhã, chấp Bát-nhã là ngã sở. Sự chấp ngã và ngã sở thường theo đuổi các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này, nên dù tu hành bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa, tâm vẫn tăng trưởng sanh tử, không thể giải thoát các khổ của sanh tử v.v... Vì sao? Vì trong sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v... không có sự phân biệt nào đáng để khởi lên chấp trước như vậy. Vì sao? Vì xa lìa bên này bên kia là tướng của sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v...

Thiện Hiện nên biết! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này không biết tướng bên này bên kia nên không thể nhiếp thọ bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Do nhân duyên này nên các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này rơi trở lại địa vị Thanh văn hoặc bậc Độc giác, chẳng chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Vì sao không có phương tiện thiện xảo, tuy tu hành sáu pháp Ba-la-mật-đa mà các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa vẫn rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, chẳng chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Có những thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này không có phương tiện thiện xảo từ khi mới phát tâm, nên khi tu bố thí lại nghĩ như vậy: Ta năng hành bố thí, ta đủ bố thí, đây là bố thí. Khi tu tịnh giới nghĩ như vậy: Ta năng trì giới, ta đủ tịnh giới, đây là tịnh giới. Khi tu an nhẫn nghĩ như vậy: Ta năng tu nhẫn, ta đủ an nhẫn, đây là an nhẫn. Khi tu tinh tấn nghĩ như vậy: Ta năng tinh tấn, ta đủ tinh tấn, đây là tinh tấn. Khi tu tịnh lự nghĩ như vậy: Ta năng tu định, ta đủ tịnh lự, đây là tịnh lự. Khi tu Bát-nhã nghĩ như vậy: Ta năng tu tuệ, ta đủ Bát-nhã, đây là Bát-nhã.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này, khi tu bố thí chấp có sự bố thí này, chấp do sự bố thí này, chấp bố thí là ngã sở nên sanh buồn lung, kiêu mạn. Khi tu tịnh giới, chấp có tịnh giới này, chấp do tịnh giới này, chấp tịnh giới là ngã sở nên sanh buồn lung, kiêu mạn. Khi tu an nhẫn, chấp có an nhẫn này, chấp do an nhẫn này, chấp an nhẫn là ngã sở nên sanh buồn lung, kiêu ngạo. Khi tu tinh tấn, chấp có tinh tấn này, chấp do tinh tấn này, chấp tinh tấn là ngã sở nên sanh buồn lung, kiêu ngạo. Khi tu tịnh lự, chấp có tịnh lự này, chấp do tịnh lự này, chấp tịnh lự là ngã sở nên sanh buồn lung, kiêu ngạo. Khi tu Bát-nhã, chấp có Bát-nhã này, chấp do Bát-nhã này, chấp Bát-nhã là ngã sở nên sanh buồn lung, kiêu ngạo. Vì

các thiện nam tử v.v... thường chấp ngã và ngã sở theo sau nên dù tu bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa nhưng vẫn tăng trưởng sanh tử, không thể thoát khỏi các khổ sanh tử v.v... Vì sao? Vì trong sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v... không có sự phân biệt như vậy, cũng chẳng phân biệt như kia. Vì sao? Vì chẳng phải đến bên này bên kia là tướng của sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v...

Thiện Hiện nên biết! Vì các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này không biết tướng bên này bên kia nên không thể nhiếp thọ bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Do nhân duyên này nên các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, chẳng chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Này Thiện Hiện! Như vậy, do chẳng nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu và các công đức khác, cũng không nhiếp thọ phương tiện thiện xảo, nên dù các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa hành sáu pháp Ba-la-mật-đa mà vẫn rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, chẳng chứng được quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Thế nào là các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa, do thường nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu với phương tiện thiện xảo, nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng nên không rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, lại mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Có những thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa lìa chấp ngã và ngã sở từ khi mới phát tâm tu hành bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa. Khi tu bố thí, các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa không nghĩ như vậy: Ta năng tu hành bố thí, ta bố thí vật này, người kia nhận vật ta bố thí. Khi tu tịnh giới, không nghĩ như vậy: Ta năng trì giới, ta trì giới này, ta đủ giới này. Khi tu an nhẫn không nghĩ như vậy: Ta năng tu nhẫn, ta nhẫn với người kia, ta đủ nhẫn này. Khi tu tinh tấn không nghĩ như vậy: Ta năng tinh tấn, ta vì sự tinh tấn này, ta đủ tinh tấn này. Khi tu tịnh lự không nghĩ như vậy: Ta năng tu định, ta vì tu định này, ta đủ định này. Khi tu Bát-nhã không nghĩ như vậy: Ta năng tu tuệ, ta vì tu tuệ này, ta đủ tuệ này.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này, khi tu bố thí, chẳng chấp có bố thí này, chẳng chấp do bố thí này, chẳng chấp bố thí là ngã sở. Khi tu tịnh giới, chẳng chấp có tịnh giới này, chẳng chấp do tịnh giới này, chẳng chấp tịnh giới là ngã sở. Khi

tu an nhẫn, chẳng chấp có an nhẫn này, chẳng chấp do an nhẫn này, chẳng chấp an nhẫn là ngã sở. Khi tu tinh tấn, chẳng chấp có tinh tấn này, chẳng chấp do tinh tấn này, chẳng chấp tinh tấn là ngã sở. Khi tu tịnh lự, chẳng chấp có tịnh lự này, chẳng chấp do tịnh lự này, chẳng chấp tịnh lự là ngã sở. Khi tu Bát-nhã, chẳng chấp có Bát-nhã này, chẳng chấp do Bát-nhã này, chẳng chấp Bát-nhã là ngã sở. Vì các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa không chấp ngã và ngã sở theo sau, nên tu bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa làm tổn giảm bớt sanh tử, mau giải thoát các khổ sanh tử v.v... Vì sao? Vì trong sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v... không có sự phân biệt nào đáng khởi lên chấp trước như vậy. Vì sao? Vì xa lìa bên này bên kia là tướng của sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v...

Thiện Hiện nên biết! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này, khéo biết tướng bên này bên kia, nên thường nhiếp thọ sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v..., nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Do nhân duyên này nên các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này không rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Vì sao các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa có phương tiện thiện xảo nên tu hành sáu pháp Ba-la-mật-đa chẳng rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, lại mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Có những thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa có phương tiện thiện xảo từ khi mới phát tâm, nên khi tu bố thí không nghĩ như vậy: Ta năng hành thí, ta đủ sự bố thí, đây là bố thí. Khi tu tịnh giới không nghĩ như vậy: Ta năng trì giới, ta đủ tịnh giới, đây là tịnh giới. Khi tu an nhẫn không nghĩ như vậy: Ta năng tu nhẫn, ta đủ an nhẫn, đây là an nhẫn. Khi tu tinh tấn không nghĩ như vậy: Ta năng tinh tấn, ta đủ tinh tấn, đây là tinh tấn. Khi tu tịnh lự không nghĩ như vậy: Ta năng tu định, ta đủ tịnh lự, đây là tịnh lự. Khi tu Bát-nhã không nghĩ như vậy: Ta năng tu tuệ, ta đủ Bát-nhã, đây là Bát-nhã.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này, khi tu bố thí, chẳng chấp có bố thí này, chẳng chấp do bố thí này, chẳng chấp bố thí là ngã sở, nên chẳng sanh buồn lung, kiêu mạn. Khi tu tịnh giới, chẳng chấp có tịnh giới này, chẳng chấp do tịnh giới này, chẳng chấp tịnh giới là ngã sở, nên chẳng sanh buồn lung, kiêu mạn. Khi tu an nhẫn, chẳng chấp có an nhẫn này, chẳng chấp do an

nhẫn này, chẳng chấp an nhẫn là ngã sở, nên chẳng sanh buông lung, kiêu mạn. Khi tu tinh tấn, chẳng chấp có tinh tấn này, chẳng chấp do tinh tấn này, chẳng chấp tinh tấn là ngã sở, nên chẳng sanh buông lung, kiêu mạn. Khi tu tịnh lự, chẳng chấp có tịnh lự này, chẳng chấp do tịnh lự này, chẳng chấp tịnh lự là ngã sở, nên chẳng sanh buông lung, kiêu mạn. Khi tu Bát-nhã, chẳng chấp có Bát-nhã này, chẳng chấp do Bát-nhã này, chẳng chấp Bát-nhã là ngã sở, nên chẳng sanh buông lung, kiêu mạn. Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này không chấp ngã và ngã sở theo sau, nên khi tu bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa đã giảm bớt sanh tử, mau được giải thoát các khổ sanh tử v.v... Vì sao? Vì trong sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v... không có sự phân biệt như vậy, cũng chẳng như kia đã phân biệt. Vì sao? Vì đạt đến bên này bên kia chẳng phải là tướng của sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v...

Thiện Hiện nên biết! Các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này, khéo biết tướng bên này bên kia nên nhiếp thọ sáu pháp Ba-la-mật-đa như bố thí v.v..., nói rộng cho đến trí nhất thiết tướng. Do nhân duyên này, các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa này chẳng rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Này Thiện Hiện! Như vậy, các thiện nam tử v.v... trụ Đại thừa nhờ thường nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm sâu và các công đức khác, cũng thường hộ trì phương tiện thiện xảo khi tu hành sáu pháp Ba-la-mật-đa, nên chẳng rơi vào địa vị Thanh văn và bậc Độc giác, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Quyển thứ 511

HẾT